

اسناد وزارت امور خارجه آمریکا درباره ایران، ۱۹۴۱-۱۹۲۱

۲۸ مرداد ۱۳۹۵ ساعت ۱۵:۵۴

فاصله زمانی سال‌های ۱۹۲۱ تا ۱۹۴۱ در تاریخ ایران بیشتر به یک خلأ می‌ماند. برغم کتاب‌های تاریخی متعددی که نوشته شده است، اطلاعات بسیار ناچیزی از این دوره در دست است. قحطی اسناد و مدارک تاریخی را می‌توان از انتشار فقط یک جلد مدارک مربوط به رضاشاه در این دوره، که در سال ۱۹۹۹ در تهران انتشار یافت، کاملاً دریافت. به چندین دلیل روشن، مدارک مستند بسیار اندکی در ارتباط با این دوره وجود دارد.

جوان و تاریخ- کشکول

فاصله زمانی سال‌های ۱۹۲۱ تا ۱۹۴۱ در تاریخ ایران بیشتر به یک خلأ می‌ماند. برغم کتاب‌های تاریخی متعددی که نوشته شده است، اطلاعات بسیار ناچیزی از این دوره در دست است. قحطی اسناد و مدارک تاریخی را می‌توان از انتشار فقط یک جلد مدارک مربوط به رضاشاه در این دوره، که در سال ۱۹۹۹ در تهران انتشار یافت، کاملاً دریافت. به چندین دلیل روشن، مدارک مستند بسیار اندکی در ارتباط با این دوره وجود دارد. نخست اینکه شدت سانسور در طول دوره مزبور، ثبت بی‌طرفانه و دقیق رویدادها را بسیار دشوار می‌ساخت. علاوه بر این، در دوران حکومت پهلوی دوم (۱۹۴۱-۱۹۷۹)، بسیاری از مدارک جرم رضا شاه از بین برده شد و مورخان از هرگونه تحقیق و موشکافی درباره رویدادهای این دوره برحذر شدند. دلیل دیگری که تاریخ این دوره را در حاله‌ای از ابهام فرو برده است، اتکای تقریباً صرف محققان به اسناد دیپلماتیک انگلیس درباره ایران است. با توجه به اشغال نظامی ایران و کودتای ۱۲۹۹ افتادن کنترل امور ایران دست انگلیس‌ها؛ همدستی و نقش تعیین‌کننده انگلیس‌ها در به قدرت رسیدن پهلوی اول و دوم؛ و همدستی آنها با رضا شاه، نباید انتظار داشت که اسناد دیپلماتیک انگلیس تصویر دقیق و بی‌طرفانه‌ای از اوضاع آن زمان در اختیار ما بگذارد. وقایع هولناکی در سال‌های ۱۹۲۱ تا ۱۹۴۱ در ایران اتفاق افتاد. انگلیسی‌ها خیلی خوب می‌دانند که چون رضا شاه با کمک و حمایت آنها به قدرت رسید و به مدت ۲۰ سال بر سر کار ماند، مسئولیت نهایی جنایاتی که در طول این دوره رخ داد بر عهده آنهاست. به همین دلیل، از همان ابتدا بنا را بر پنهانکاری گذاشتند. نمونه‌های بارزی از دروغ‌گویی و فریبکاری انگلیسی‌ها درباره نقش‌شان در ایران را می‌توان در اسناد و گزارش‌های پارلمانی‌شان یافت، که در کتاب جلد اول ارایه شده است. منبع کاملاً بکر، فوق‌العاده غنی و کامل از اسناد تاریخی درجه اول درباره تاریخ ایران، اسناد و مدارک موجود در آرشیو وزارت امور خارجه آمریکا است. گزارش‌های مفصلی از وضعیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، و نظامی ایران در این اسناد یافت می‌شود، که با استفاده از آنها می‌توان به بازنویسی مفصل تاریخ ایران در سال‌های ۱۹۲۱ تا ۱۹۴۱ پرداخت. متعاقب حمله انگلیس و اشغال نظامی ایران در سال ۱۹۱۸، توجه آمریکا به ایران بیشتر شد. کمی پس از اشغال نظامی ایران، سفارت آمریکا در تهران شروع به تهیه و

ارسال گزارش‌های مفصلی درباره وضعیت سیاسی، نظامی، و اقتصادی ایران کرد. گزارش‌های نظامی و سه ماهه هیأت نمایندگی آمریکا که از اکتبر ۱۹۱۸ تا آوریل ۱۹۲۱ به وزارت امور خارجه ارسال شد مجموعه‌ای بسیار ارزشمند از مدارک تاریخی را تشکیل می‌دهد

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۱۹۹۲۱/۱۹۴۱-۱۹۲۱-ایران-درباره-آمریکا-خارج-امور-وزارت-اسناد>